

Časopis „NAPREJ“ izhaja dvakrat mesečno in sicer 4. in 18.

Uredništvo, administracija in ekspedicija: Idrija št. 75.

Vse denarne pošiljatve na naslov:

Upravništvo „Naprej“.

Vse dopise in spise na uredništvo.

NAPREJ!

Lastnik lista:

„Idrijska okrajna organizacija.“

Naročnina za celo leto: v Idriji (brez donašanja na dom): K 1'92, (z donašanjem na dom): K 2'40, po pošti K 2'50; v Nemčijo 3 krone.

Posamezne številke 8 vin.

Volilci, na krov!

Imenik občinskih volilcev je razpostavljen. Vseh volilcev je 616, in sicer v tretjem razredu 510, v drugem 30 in v prvem 76. Ker število volilcev presega 600, se bode odslej volilo po 8 odbornikov in 4 namestnike. Dolej se je volilo po 6 odbornikov in 3 namestnike.

Volilci! Stališče naše napram sedanjemu občinskemu gospodarstvu je znano. Naša zahteva je, da dobi občina poštene, previdne in zanesljive občinske gospodarje, kajti občinsko gospodarstvo, zlasti tako kot je v Idriji, kar naravnost kriči po reformi v glavi in udih.

Volilci! Pojdite in pregledajte volilni imenik — preštudirajte še enkrat v svoji notranjosti vse, kar smo v listu „Napreju“ že opetovano napisali o občinskem gospodarstvu našega mesta, pogovorite se o vsem tem s svojimi tovariši, s svojimi sosedi ter si določite, za katere kandidate oddaste svoje glasove.

Da se položaj še bolj razbistri ter da se pojasnijo vse nejasnosti glede volitev, se vrši

 dne 17. junija

javni volilni shod

z dnevnim redom:

Občinske volitve in delavsko ljudstvo.

Volilci, na krov! Pridite na shod vsi, pridite v obilnem številu, pridite brez pred-

sodkov in z edinim namenom, da se jasno določi složni nastop pri volitvah.

Delavci! Na dan! Volilci, na krov!

Izvrševalni odbor

**lokalne soc. dem. organizacije
idrijske.**

Računi idrijskega mesta za 1. 1905.

Izšla je lična knjižica „Računski sklepi, bilance in imovinski popisi mestne občine idrijske za l. 1905 o lastnih ter v njenej upravi se nahajajočih zakladov“. Prvo poglavje obravnava o mestnem zakladu, ki je imel rednih dohodkov 122.916 K 50 vin., prehajalnih pa 75.146 K 01 vin., ter preostanka iz l. 1904 — 566 K 39 vin. — skupaj **198.628 K 90 vin.** Stroški tega zaklada pa so znašali 195.866 K 72 vin. Končni prebitvev v mestni blagajnici tvori svoto 2762 K 18 vin. Drugo poglavje ima nadpis „inventar o imovini mestnega zaklada koncem leta 1905“ ter obravnava o aktivih in pasivih premoženja 538.299 K 26 vin., pasiva pa v svoti 324.480 K 22 vin. — čista aktiva bi bila 213.819 kron 04 vin.

Tretje poglavje tvori ubožni zaklad, ki je imel dohodkov 44.553 K 71 vin. ter stroškov 44.553 K 71 vin.

Daljna poglavja so: inventar o imovini ubožnega zavoda, računski sklep ustanovnega zaklada, inventar o imovini ustanovnega zaklada.

Računi so sestavljeni pregledno ter povsem poučljivo. V računskih sklepih so

rubrike: dejanski uspeh za l. 1905, proračun za l. 1905 ter razložek v primeri s proračunom. V popisih imovine je napisana povsod nominalna vrednost ter efektivna vrednost.

O računih bomo v eni prihodnjih številkih pisali obširnejše. Za sedaj smo le naslednje zabeležili. Je več interesantnega v računih, kar je seveda na vsak način potreba obširneje razmotriti. Občinarjem pa svetujemo, da enkrat te račune v roke vzamejo ter jih marljivo pregledujejo.

Enketa o čipkarstvu.

Od 21. do 23. maja t. l. je zborovala na Dunaju v posvetovalnici gremija dunajskih trgovcev enketa o čipkarstvu in čipkarski domači industriji, katero je po nalogu naučnega ministrstva sklicala direkcija c. kr. osrednjega čipkarskega tečaja. Enketi so prisostvovali odposlanci iz krajev, kjer je čipkarstvo doma, zastopniki veletrgovine s čipkami ter zastopniki detailne trgovine s čipkami. Iz idrijskega čipkarskega okoliša so se enquete udeležili: g. Dragotin Lapajne, gospe Marija Lapajne in M. Kenda ter

sodrug A. Kristan. Ostali udeleženci so bili s Češke, Šleske, Galicije, Dalmacije, Nižje Avstrijskega ter Tirolskega. Po temeljitem razpravljanju specifičnih razmer najrazličnejših industrijskih distriktov ter industrijskih panog uveljavilo se je izrazito mnenje ekspertov v resoluciji, ki priporoča namesto dosedanjega šolskega posredovanja dela združno organizacijo čipkaric ter potem te združno prodajo čipkarskih izdelkov. Enketa je odstranila celo vrsto neprijetnih nesporazumljenj. Razmerje med produkcijo in trgovino je prišlo do srečne, takorekoč končne rešitve.

Vse razprave so bile nad mero zanimljive. V debato, ki se je ob izjavah posameznih ekspertov razvila, posegli so vedno skoro vsi navzoči, tako da je mnenje vsakega posameznika prišlo v pretres. V kratkem izide stenografski protokol razprav, ki bode brez dvombe obogatil literaturo o domači industriji.

Eksperti so si tekom enketnih dni ogledali osrednji čipkarski tečaj ter internat gojenk tega tečaja. Slednji je moral priznati vzorni red ter izborni sistem, ki vlada v teh zavodih.

Zadružništvo.

Največje konsumno društvo na celem svetu je v mestu Leeds na Angleškem. Izdalo je konec l. 1905 — 117. poletno poročilo. Članov ima 48.925. Blagovni promet od 1. julija 1905 do 31. dec. 1905 — v šestih mesecih — obnašal je 19,547.550 frankov. Po odpisu 287.450 frankov na različna konta ter po izplačanju 336.425 frankov kot deležnih obresti je ostalo še 2,540.275 fr., ki so se nastopno uporabili: vzgojevalnemu fondu 19.050 fr., rezervnemu fondu 25.000 fr., dividenda 2,468.600 fr. — V celem letu 1905 je bilo 39,029.875 frankov blagovnega prometa. V zadnjih petih letih se je prodalo blaga za 187,572.700 frankov ter doseglo — 24,891.000 fr. čistega dobička. Vrednost blaga v konsumnem oddelku je ob-

našala konec l. 1905 — 4,267.800 frankov. Konsumno društvo v Leedsu pa se peča v veliki meri z lastno produkcijo, in sicer ima svoj mlin, pekarijo, krojačnico, čevljarstvo obrt, tovarno za sčelke, za pohištvo, kleparsko in kolarsko delavnico. V teh lastnih izdelovalnicah je izdelalo društ. za 4,517.275 fr. blaga. V konsumnem oddelku se je izplačalo 723.200 frankov mezde, v izdelovalnem pa 304.800. Društvo je sezidalo že 700 hiš za svoje člane. Vrednost društvenih posestev se ceni na 9,563.900 frankov. Uslužbencev pa ima društvo okrog 2000.

Kakor vsa konsumna društva, tako se je tudi leedsko razvilo prav iz malega. Ustanovilo se je l. 1847. Povod ustanovitvi je bilo dejstvo, da so v Leedsu takrat pro-

dajali prav slabo moko. Zato so tkaleci leedski napravili najpoprej mlinsko zadrugo ter najeli mlin. Ker pa so bili vsi člani tega prepričanja, da je boljše rabiti dražjo moko, samo da je zdrava, dobra in tečna, nabavili so si prav kmalu velik mlin. Promet z moko je že l. 1853 dosegel poldrug milijon frankov. Polagoma se je začelo s posredovalno prodajo drugih potrebščin — društvo se je razdelilo v dva oddelka, v konsumni in proizvodni. — Da se je društvo tako močno povzpelo, zahvaliti se ima v prvi vrsti dejstvu, da so se člani neprestano izobraževali. L. 1886 je občni zbor določil $\frac{3}{4}$ odstotka od čistega dobička uporabiti v vzgojevalni sklad. Konsumno društvo v Leedsu prireja predavanja, poučne tečaje, vzdržuje čitalnice in biblioteke ter izdaja za člane krasno ilustrovani mesečni časopis. Leeds Industrial Co-operative Society — tak je pravi naslov konsumnega društva v Leedsu — je postal pravi blagor za člane, obenem pa tudi vzo-

ren vzgled vsem drugim konsumnim društvom sveta.

Zadružna pekarija v Ustju (Aussigu) na Češkem je dosegla v l. 1905 7690 K 77 vin. čistega dobička, ki ga je razdelila tako-le:

10 odstotkov uslužbencem od 3940 K 57 vin. 394 K 5 vin., subvencija okrajni zvezi delavskih društev v Ustju 400 K, subvencija okrajni zvezi delavskih društev v Bodenbahu 50 K, subvencija okrajni zvezi delavskih društev v Karbicu 50 K, delavskemu društvu rekonvalescentov v Ustju 200 K, remuneracija vodstvu 600 K, v osebni podporni sklad 100 K, 2 odstotka dividende 2619 K 60 v, v dispozijski fond 1000 K, v rezervni fond 2277 K 12 v.

Zadružna pekarija v Ustju znamenito propeva in je vsem jasen dokaz, kaj se da vse napraviti na produktivnem polju, ako je delavstvo pametno.

ZMES.

Rdeči Dunaj. Minuli mesec so bile na Dunaju občinske volitve iz četrtega razreda, v katerem volijo vsi 24 letni moški, ki se izkažejo, da so že najmanj tri leta na Dunaju in niso dobivali nikake ubožne podpore. Volitve na Dunaju se vrše v znamenju najhujšega absolutizma od strani gospodarjev mesta — krščanskih socialcev. Mestni delavci, katerih je nad petdeset tisoč, so kar komandirani na volišče za krščansko-socialne kandidate. Lueger strogo kaznuje vsakega mestnega uslužbenca, ki bi volil drugače kot on, vsemogočni gospodar Dunaja, zapove. Kljub temu pa zmaga socialna demokracija ter jemlje krščanskim socialcem mandat za mandat. Doslej so imeli socialni demokratje v občinskem zastopu le tri mandate, odslej pa jih bode že sedem.

Glasovi so bili tako-le oddani:

v okraju	za kršč. soc.	za soc. dem.
I.	3818	2350
II.	8048	7381
III.	9294	5738
IV.	5684	1085
V.	6681	7407
VI.	4915	2361
VII.	4947	1860
VIII.	3720	987
IX.	5893	2902
X.	6383	10.751
XI.	3151	3029
XII.	5436	5594
XIII.	6157	4358
XIV.	5846	6510
XV.	3188	2355
XVI.	7885	13.760
XVII.	6711	4897
XVIII.	5689	2101
XIX.	3089	1519
XX.	4141	4989
XXI.	3274	6189
	110.750	97.094

Kdor ve, kako se «dela» pri volitvah, kjer imajo krščanski socialci vse v rokah, volilne imenike, volilno komisijo — ta lahko presodi znameniti uspeh socialnih demokratov! Kdor pa ve, kako so na Dunaju Luegerjanci postopali, kako kratili delavcu volilno pravo, kako razdeljevali volilne sekcije, kako terorizirali volice, ta mora reči: pri čistih volitvah bi bila večina v rokah socialne demokracije. 97.094 glasov socialno-demokratskih proti 110.750 krščansko-socialnih na Dunaju samem jasno kaže, kam jadra Dunaj! L. 1900 je bilo za socialne demokrate oddano le 61.726 glasov — v šestih letih torej 50% napredek. Socialna demokracija gre zmagoslavno naprej klub oviram in klub vsemu brezmejnemu klerikalnemu nasilju.

Boj vitkoviškega delavstva končan z zmago. V Vitkovicah na Moravskem vladata dinastiji Rotsild in Guttman. Nad 15.000 delavcev robota tema dinastijama po vitkoviških plavžih in tovarnah. Delavnik ima 12 ur nepretrganega dela — Guttman in Rotsild morita nezavedno delavsko ljudstvo — komaj petina teh sužnjev je organizirana v strokovni organizaciji. Delavstvo je sicer socialno-demokratskega mišljenja, in ko je

delavstvo ostalega sveta slavilo svoj delavski praznik, praznovali so ga tudi v Vitkovicah, akotudi ravnateljstvo tega ni dovolilo. Radi tega je direktor Schuster 2. maja odpustil od dela 400 najboljših socialnih demokratov. Ravnatelj Schuster je hotel s tem pokazati svojo moč ter svoj despotizem. Delavstvo pa je takoj solidarno zapustilo delo ter proglasilo, da toliko časa ne pojde na delo, dokler se ne premisli ravnatelj ter sprejme vseh 400 odpuščenih delavcev. 15.000 delavcev je zapustilo plavže in tovarne ter stopilo v brambeni štrajk. Ravnateljstvo je skušalo omajati delavsko solidarnost, najelo je nekaj klerikalnih bestij z delavskim imenom ter jih konstituiralo v odbor «delazelnih», ki je trosil najnesramnejše laži o delavskih voditeljih. Pomagalo ni vse nič. Po 10 dneh boja je proglasil centralni ravnatelj, da sprejme odpuščene delavce nazaj. Štrajk se je končal, delavci so šli na delo in Vitkovice imajo zopet svojo staro podobo. Delavci so zmagali — zmagala je tudi strokovna organizacija, kajti od 11. m. m. se trumoma delavstvo vpisuje v strokovno organizacijo, ki je v resnici edina zaščitnica delavskega ljudstva.

Iz idrijskega okraja.

Volitve se bližajo. Sodrugi volilce pozivljamo, da store svojo dolžnost, kakor vedno. Neumorno naj agitujejo, da pride delavska volja do veljave.

Volilni imeniki so razpoloženi. Poglej vsakdo, ali si razpisan, ali ne. Poglej za tovariše, za soseda — agitiraj vsakdo za delavske kandidate!

Obrtniški protestni shod se je vršil pri Didiču 28. m. m. Poročal je obč. tajnik o pridobninskem davku ter krivični razdelitvi tega davka na posamezne obrtnike, za poročevalcem je govoril g. dež. poslanec Arko, ki pripoveduje, kako škodo napravljajo obrtnikom zavisti med njimi samimi. Oglasil se je tudi sođr. A. Kristan k besedi, ki pravi, da je vse mizerije kriva desorganizacija. Pri volitvah v komisijo za odmero pridobninskega davka zmagujejo posamezne lokalne razmere. Idrijski obrtniki niso zastopani v ti komisiji. Zakaj — ker so desorganizirani. Vsak kraj postavlja svoje kandidatne listine, Idrija celo po več. Prva naloga zavednega obrtništva bi bila dobra organizacija. Z resolucijo govornik ni zadovoljen, pravi,

da bi sicer več govoril, ali noče radi dejstva, ker je ta shod sklican v času, ko so razpoloženi imeniki za občinske volitve. — Govorili so še trgovci V. Treven, knjigovezec Činiburk, čevljar Kerševan. Resolucija se je končno sprejela. Žal le, da je večina zborujočih že pred shodom odšla. — Referat za protestni shod ne sme biti presuhoparen, kajti tak vendar nikoli ne vzbudi tega, kar mora sleherni protestni shod vzbuditi. Vedno ponavljanje: torej in torej ter jecljanje pač ni za protestni shod. Gotovi gospodje vzemo vsako stvar prepovršno. Mogoče je tudi, da nimajo potrebnih zmožnosti, ako tudi imajo potrebno dobro voljo.

Proti konsumnim društvom se vrši te dni pravcata gonja s strani kramarjev, trgovcev in obrtnikov. Na Dunaju so imeli 25. m. m. protestni shod proti konsumnim društvom. Tudi demonstrirali so pred parlamentom. Dunajsko delavstvo je že sklicalo nekaj shodov, kjer je zavrnilo napade kramarjev na organizacijo konsumentov. V kratkem se tudi v našem okraju skliče shod, ki bo razpravljal obveznosti in po-

men konsumnih društev ter o stališču konsumenta napram trgovcu in združni organizaciji.

Rudarji! V organizacijo «Unije rudarjev»! Vpišuje se vsako soboto zvečer in v nedeljah zjutraj! Vsak rudar bodi član rudarske organizacije.

„**Nasih zapiskov**“ je izšla že peta številka. Vsebinskega zvezka je prav zelo zanimljiva. Delavcem priporočamo «Naše Zapiske», ki se dobe tudi v našem upravnistvu. Vsak zvezek stane 24 vin.

Tajnikom za naše južne rudarske revirje s sedežem v Trbovljah je izvoljen sodrug Ignacij Sitar, dosedanji upravnik «Rdečega Praporja» v Ljubljani.

Iz Spodnje Idrije so nam poslali pred časom dopis o ognjegascih, ki so šli za velikonočno procesijo, dasi so v plenarni seji sklenili ne udeležiti se nobenih takih izprehodov. Mi tega dopisa ne priobčimo, ker upamo, da se ognjegasci med seboj poravnajo. — O obč. volitvah smo prejeli tudi več

dopisov, ali ne priobčimo jih radi tega, ker izkušnje, ki so v tem oziru doletele, so v stanu same izmodriti jih. Vsaka šola nekaj velja. «Možje» so se izpoznali, in zdaj naši sodrugi vsaj jasno vedo, komu je kaj zaupati in komu kaj verjeti.

Glasbeno društvo v Idriji priredi svoj prvi izlet v Koševnik, dne 4. junija popoldne. Vabijo se vsi prijatelji godbe in društva — vstop h koncertu v Koševniku prost. — Ob slučaju slabega vremena se vrši koncert teden dni pozneje.

Od uredništva. — S. J. Veseli me, da ste mi napisali, kako smrt želi moji osebi g. Ivan Brus, katoliški pisar. Zabaval sem se ob čitanju njegove želje prav imenitno, kajti, da želi moji malenkosti «gavge» ter da bi me rad na «gavgah» visečega še z buckami zbadal — to je prav katoliška želja. Jaz nasprotno želim g. Ivanu Brusu, da zleti gorak v nebesa v naročje Magdalene Spokornice. Zdravi! Urednik.

LISTEK.

Gos.

Spisal Josip Regali.

Počasi se je zibala na kratkih, okovnih nogah stopicajoča gosja čreda; bilo je videti skoro kot bi se plazila po zemlji. Spredaj se je majal težak gosjak, kosčat in ploščat, stegnil je dolgi vrat ter neusmiljeno zagagal, za njim so se pomikale zastavne gosi oprezno, da bi človek mislil, da se vsak hip usede katera na tla, — zadej za temi pa je vodila bolj na strani stara gos svoj zarod: petorico čedno belih mladičev, katerim se je med srebrno-belim perjem rmenil tupatam še nežen mah. Bili so že čisto godni, vendar pa so se zaletavali lahkomiselno okoli starke ter odpirali zvedavo voščenormene kljune. In naenkrat je zopet zagagal gosjak, močno in zategnjeno, in sedaj so se oglasile vse gosi in goske, ena za drugo ter ni hotelo biti gegetanja in črvljanja konca ni kraja . . .

Tedaj stoprav je opazil Sitar gosi. Pogledal je med vrbami in nehote je zavil po stezi, mesto da bi šel okoli po cesti proti Klemenovemu domovanju. Skočil je čez jarek ob veliki senožeti, katera se je držala vrta ob dolgi, enonadstropni hiši. Steza je bila dobro shojena, kajti svet je namakala obsežna luža sredi travnika in zato so se poznale stopinje, če je le kdo stopil; Klemen je nam-

reč redil gosi in race ter je napeljal na močvirni travnik še studenec tako, da je imel bajar za perotnino. Tenke bilke so gledale pri kraju iz vode in če je potegnil veter, zazibala se je površina na lahko, kakor bi zatrepetala od veselja in radosti ter bi se razlil čez njo poreden smeh.

Gosi so zavile po travniku naprej in se približale bajarju. Ko so zagledale blestečo se vodo, so zopet zagnale krik. Razkropile so se in nekatere so zagazile proti mlaki ter začenjale razpenjati peruti in mahati z njimi. Pile so vodo, stegajoč vratove kvišku, nekaj pa jih je iskalo po mladi, sveži travi hrane, brskale so s širokimi kljuni po vlažnem bregu in čofedrale so in stresale s plavutastimi nožicami. Hipoma pa so pričele zopet kričati in gaganja in gegetanja ni hotelo biti ne konca ne kraja in med tem se je spustil gosjak prvi v vodo ter majestetično plaval proti sredini, a gosi so ostale bližje brega ter počasi veslale po mlaki in vtikavale glave v vodo. Stara gos z mladiči je ostala v travi.

Sitar je malo postal. Gosice na travi so se pripasle prav do njega. Ogledoval jih je ter jih začel šteti, češ, koliko bodo vrgle Klemenu. če jih proda. Naštel jih je do trideset, ali še ni vštél nekaterih, ki so se poizgubile med nizkim bičjem na nasprotnem bregu. In

koliko ima Klemen še druge perutnine! Ko-koši toliko, da kar gnete po dvorišču, in puranov z dolgimi, modrordečimi podbradki. In golobnjaki so polni golobov, ki grulijo cel dan po nastreških in pomolih pri svislih. Na strani za vrtom stoji hlev, pokrit z rdečo opeko, dolg in visok kot kakšna palača, in v njem stoji debeloglavo govedo, z velikimi rogovi, v dveh vrstah: skoro toliko živine ima Klemen, kot vsa ostala vas, ob potoku pod bregom, skupaj.

In tedaj so zagagale mlade gosi tako nenadoma, da je razdražilo Sitarja. Nehote se je sklonil ter zagrabil najbližjo za peruti in gosica je takoj utihnila, ko jo je vzdignil kvišku. Tako bela je bila, kot srebro se ji je svetilo mlado perje, skoro tako perje je imela kot gos sv. Martina v farni cerkvi; pa tako gladka je in tako prijetna mehka, da bi jo kar gladil in pri miru je kot bi se potuhnila. Sitar je kar ni mogel izpustiti iz rok, ko jo je tiščal z dlanmi za život.

Pogledal je gori proti hiši. Okna v nadstropju so zaprta in vse je mirno, kakor da ni nikogar doma. Po stezi se je videlo naravnost pred zeleno pobarvana vežna vrata in tudi ta so bila zaprta. Klemen se je odpehljal gotovo kam po kupčiji. Danes ga ne dobi, da bi se zmenila, če mu pusti še eno leto njivo v najemu.

Goska pa kar ni hotela stran, kakor bi bila h rokam priraščena. Sitar se je ozrl še enkrat po stezi in napel oči. Vse je zaprto. Danes pojde domu, pa pride jutri.

Hipoma je zapazil, da ima gos pod pazduho in sam ni vedel, kedaj jo je preložil. Pa skoro ganila se ni, samo vrat je iztegovala, kot bi ga priganjala, naj gre. Posvetilo se mu je. Kaj, ko bi jo vzel seboj? Dobro bi se podala med tistih par rac, ki letajo okoli ogla. Neži poreče, da mu jo je podaril Klemen. Na jesen, ko bo zrastle ter se bo zredila, da bo okrogla kot meh, odseka ji na kladi glavo in mast se bo cedila po ponvi od nje, dišalo bo po veži in vsi hiši, šumelo in čvrčalo kot ob žeganju na fari...

V tem je bil Sitar že za vrbami na poti ter koračil proti selu, četrť ure hoda od Klemenovine, ki je stala na samoti. Nebo je

bilo čisto modro, le nekaj sivkastobelih oblakov je oblivalo solnce; po vrbah ob dolgi, izvoženi cesti je pihal spomladanski veter ter vpogibal šibke, sočne mladike z rmenozelenimi lističi. Pri starem, trhljem štoru, iz kojega je sililo nekaj šib, položil je gos na tla in potegnil veliko, rdečo ruto iz kamižole. Pogledal je okoli, ako kdo prihaja, potem pa je privezal gos, da je samo kljun gledal iz rute, na vrhu pa je napravil vozec, da je mogel držati sveženj. Bil si je v svesti, da ga nihče ni videl ter je mislil zopet na njivo, ki jo hoče v najem od Klemena. V desnici je nesel zvezano gos.

Ali je napravil kaj napačnega? Klemen ima toliko gosi, da se mu ena popolnoma nič ne pozna; štel jih ne bo najbrž tako kmalu, in radi tega jih tudi pogrešal ne bo. Dosti kokoši in gosi mu pobere lisica, pograbijo jih potepuhi in saj mu tudi hlapci in dekletke ne jemljejo le perutnine, ampak celo žito iz kašč ter je prodajajo na skrivnem. Kaj je prizadejal Klemenu krivico? Čegava je sploh gos? Je li imel Klemen kaj truda, da se je izvalila?

Po poti se je pripeljal mlinarski hlapec s praznimi žaklji na vozu. Zavpil je Sitarju: «Dober dan, oče!» Sitar mu je dejal, naj ga da Bog. «Kaj pa vozite?» je še zakričal ter pognal hitreje. «Hlebec,» je odvrnil Sitar. In drdranje in odskakovanje voza se je počasi izgubljalo v daljavo med vrbami...

Na njivi je treba delati, si je mislil Sitar. To je drugače: pšenica ne raste tebi nič, meni nič. Kdor orje, seje in žanje, tisti zasluži žito: delal je, sam je pripomogel, da je ozelenilo, sklasi in dozorelo. Tepko je treba vsaditi, obvezovati, da rodi sad. Če bi ne bilo orača in sejavca, če bi nihče ne vsajal dreves, bi ne bile kašče polne žita in shrambe ne polne sadja. Ali bi pa ne bilo gosi, te majhne goske, čeprav bi ne bilo Klemena? Vseeno bi bila. Klemen ni ganil prsta pri vsem. Gosi imajo svoja gnezda, ki jih Klemen nikdar ne pogleda, gosi in njegova mnogoštevilna perotnina si išče hrane po senožetih in po mlaki, ne da bi se brigal Klemen za to. Ali mu je torej storil kakšno krivico?

Na koncu vrb končala se je pot ter se strnila s široko, belo, glavno cesto. Sitar je šel na drugo stran na stezo, katera je vodila v vas. Na griču se je izmed starih, častitljivih lip, ki so ravno dobro zbrstele, vzdigovala velika farna cerkev z dvema zvonikoma in nizko kupolo nad ladijo. Na zvonikih blestala so se pozlačena jabolka in na njih so žarele v solncu zlate glorijske okoli simbolov imena Kristusovega in Device Marije, ki so bili pritrjeni na jabolkih mesto križev. Strehe so bile rdeče pobarvane v nasprotju z belimi zidovi. Za cerkvijo se je vzdigoval pisan pomladanski gozd toliko, da se je vrh dotikal cerkvene ure in da so se dvigale strehe zvonikov v nebeško modrino ter se rezale v ostrih obrisih iz jasnega svoda. Pod gričem so se tiščale vaške strehe in med začrnelo slamo so bila videti cvetoča drevesa kot velikanski šopki belo-rdečih cvetk.

Gos je v ruti postajala vedno bolj nemirna; kolikor dalje je prišel Sitar, toliko bolj se je ruta zategovala. Stegati je začela glavo ter pregibati noge in zdelo se je, kakor bi poskušala raztegovati tudi peruti.

Sitarju je bilo tesno; potresel je parkrat sveznj, da se je vozil bolj zadrnil. Kaj vraga počne, si je mislil. In čim nemirnejša je bila gos, tem bolj mu je bilo neprijetno. Mu li hoče uiti? Kakor da hoče ravno od njega proč, kakor da ni zadovoljna, da jo nosi ravno on.

Steza se je približala potočku, ki se je vil pod vasjo in izmed nizkega jelševja pokazala se je lena voda, katera se je komaj pregibala ter se je zlivala v širok tolmun, čegar gladina je bila temnozelená in v nji so se zrcarili beli kopicasti oblaki, ki so pripluli od vzhoda. Iz vode je vstajal hlad. Ko je uzrla gos potok, zagagala je na glas.

Sitar se je zdramil. Gos je začela postajati še bolj nemirna, prav kakor bi hotela razpeti peruti ter odfrčati . . . Čudno je postalo Sitarju in bojazen se mu je dvignila v duši: bilo mu je kot da ima madež na sebi. Oblila ga je rdečica. Prešinilo ga je: in če izve Klemen? Tat bi mu rekel in s tatom bi ga nazvali meščani. — Toda Klemen se vendar ni nič trudil, Klemen nima ničesar

iskati in se pritoževati, ker ni oral in sejál, tudi žeti nima pravice.

Goska je zagagala tišje, skoro jokajoče. Sitarja je vprašal nek glas: «Kakšna pa je tvoja pravica? Ako Klemen ni oral, tudi ti nisi oral in sejál. Če misliš, da Klemen nima pravice do nje, ali jo imaš morda ti? Kdo ti jo je dal, kje si jo dobil?»

Sitar se je spoznal. Nihče ni oral in nihče je ni zaslužil ob vročem solncu v potu svojega obraza in tudi nihče ne sme imeti od nje koristi. Če ni Klemenova, je njegova še veliko manj. Kdo ima pravico ubiti škrlanca, ki žvrgoli v zgodnjem jutru nad poljem in kdo ima pravico vjeti slavca, ki poje mehko zvečer v grmovju in bi mogel reči, da je storil pošteno dejanje?

Sitar je postal in odvezal rdečo ruto. Izpustil je gos v potok. Veselo je splavala med jelšami po tolmunu, kamor jo je nesla voda in za sabo je puščala na gladini gaz, na kateri so lomili solnčni žarki ter se lesketali kot čisto zlato. In svobodno je veslala naprej . . .

Okrenil se je ter stopal naglo dalje. Na ovinku se je pokazala njegova bajta. Vegast dimnik je stal na strani in se oziral boječe raz mahovito streho. Na belih stenah so migljale solnčne lise, prav do bajte so segale cvetoče veje ter se dobrikajoč dotikale zidovja. Bilo je svečano-mirno, brez glasu. Preko Sitarjevega obritega, koščenega obraza plavala je zadovoljnost jasnega dneva. In potegnil je laken piš ter sipal belo, dišeče cvetje raz črešenj doli na mehko travo.

Iz knjige «Reliefi».

Delavci, rudarji,
berite in širite „Naprej!“
ki je Vaše
delavsko glasilo!

Ivan Praprotnik

ključavničarski mojster

v Idriji št. 337

se usoja naznanjati slavnemu občinstvu, da je
8. aprila t. l. **otvoril** v stari Trevnovi hiši

trgovino z železnino

in vsemi železninskimi izdelki. Dobe se tudi
lepi **štedilniki** in sploh vse, kar spada v
ključavničarsko obrt.

Hotel „pri Črnem orlu“ v Idriji.

Zobozdravnik

iz Ljubljane, Špitalske ulice 7

Amerikanske zobe
Vsa zobotehnična dela

Amerikanske zobe
Se v kouses. aleleju

O. Seydl

izvršuje.

Ordinacija vsak dan od 8. do 6. ure.

Brivec Ivan Jereb

naznanja, da je od sedaj njegova briv-
nica, ki se nahaja v Šulgajevi hiši poleg
Tončka **odprta ves dan.**

Obenem se priporoča cenj. delavstvu.

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Kristan.

Skrb vsake gospo-
dinje je posvečena
družinski blaginji!

**Kathreinerjeva
Kneippova
sladna kava**

je po Kathreinerjevem načinu svo-
jega pridelovanja okusna, zdravju
v prospeh in poceni, ima torej neprecen-
ljive prednosti za vsako gospodinjstvo!

Poudarjajte pri nakupovanju
izrečno ime Kathreiner in zahte-
vajte le izvirne zavoje z varst-
vene znamko župnik Kneipp.

Kašelji!

Kdor trpi na kašlju, rabi naj povsod preizkušeno
olajševajoče in zelo okusne

Kaiserjeve prsne karamele.

2740 notarsko overovljenih spričeval kaže uspehe
pri kašlju, hripavosti, kataru in zažlemanosti.

Paketi po 20 in 40 vin. — Pravi so le z znamko:
„Tri jelke“. — Zaloga pri

Daniel Pirc, lekarna v Idriji.

Janez Vidmar

čevljarski mojster
v Demšarjevi hiši

se priporoča cenj. delavcem v izdelovanje
vsake vrste obutev trpežno in po nizki ceni.

Tiskal Iv. Pr. Lampret v Kranju.